

Kako dobiti prakso ali se celo zaposliti v kateri izmed institucij EU?

Z bližajočim vstopom Slovenije v EU 1. maja 2004 se povečujejo možnosti za opravljanje prakse v kateri izmed številnih institucij EU, prav tako pa bo kmalu mogoča tudi zaposlitev za nedoločen čas. Prav zadnje pa vzbujajo v javnosti veliko pozornosti, saj je za delovna mesta v institucijah EU znano, da so dobro plačana.

Opravljanje prakse (večinoma se v teh krogih uporablja kar francoska beseda »stage«) v institucijah EU je enkratna priložnost za mlade diplomante, ki so na začetku svoje karijerne poti in si želijo pridobivati mednarodne izkušnje, pri tem pa od blizu spoznavati proces evropske integracije. Trajanje prakse oz. staža je med 3 – 5 mesecev, odvisno od institucije. Glavni pogoji za prijavo so univerzitetna izobrazba, odlično znanje vsaj enega izmed uradnih jezikov držav članic EU, tesna povezava med izbranim delovnim področjem v prijavi in smerjo izobrazbe oz. izkušnjami ter starost do 30 let. **Najbolj zaželena so mesta v Evropski komisiji**, zato bo v nadaljevanju pozornost posvečena tej instituciji, znani tudi po tem, da zaposluje največje število evropskih uradnikov in s tem daje možnost opravljanja prakse tudi največjemu številu stažistov. Služba za opravljanje prakse (Traineeship Office) pri Evropski komisiji sprejema prijave za pet mesečno opravljanje prakse dvakrat na leto. Za marčevski termin se je potrebno prijaviti do 1. septembra, za oktobrski termin pa do 1. marca. Od leta 2002 se je mogoče prijaviti le še preko interneta, naknadno pa je potrebno po pošti poslati dokazilo o ustrezni izobrazbi in ostalo dokumentacijo, pri čemer so priporočila zelo zaželena. **V preteklosti se je na 600 razpoložljivih mest za posamezni termin prijavilo okoli 7000 do 9000 kandidatov. Od tega je bilo približno 30 kandidatov iz Slovenije.** V prijavi je potrebno navesti generalni direktorat (GD) oz. službo v kateri si želi posamezni kandidat opravljati prakso. Pri tem so najbolj zaželeni GD-zunanji odnosi, GD-konkurenca ter pravna služba (tudi do 600 prijav na posamezni termin). Opozoriti je potrebno, da se državljani iz držav pristopnic do vstopa v EU zaradi interesnega konflikta ne morejo prijaviti za mesta v GD-širitev ter GD-pravosodje in notranje zadeve.

Vse prispele prijave se v prvi fazi preskusi, ali ustrezajo razpisanim kriterijem. Temu sledi druga faza, v kateri se opravi predhodna selekcija po objektivnih kriterijih, kar pomeni izbira kandidatov glede na izobrazbo, dosežene ocene v času študija, znanje jezikov, delovne izkušnje in drugo. Izbrani kandidati (okoli 2500 do 3000 imen) se uvrstijo v podatkovno bazo, t.i. »virtualno modro knjigo«. Le-ta je nato na razpolago vsem generalnim direktoratom in službam v Evropski komisiji, ki v tretji fazi izvedejo dokončni izbor bodočih stažistov. Nekateri iznajdljivi kandidati se v tej fazi poslužujejo najrazličnejših načinov lobiranja, od pošiljanja elektronske pošte, do klicanja po telefonu, nekateri se celo odpravijo v Bruselj na osebni razgovor; vse to v upanju, da jim bo uspelo pridobiti staž. V preteklosti so bili med 600 izbranimi kandidati običajno tudi trije Slovenci. Število se bo povečalo po vstopu Slovenije v EU, saj bo tudi na področju opravljanja prakse veljalo načelo enakomerne zastopanosti predstavnikov držav članic EU. To pomeni, da bo število mest za slovenske državljane sorazmerno številu prebivalstva in številu poslancev v Evropskem parlamentu.

Kaj lahko od staža pričakuješ? V prvih dneh staža velikokrat slišiš znameniti stavek: »Stož je to, kar sam narediš iz njega«. Trditev se izkaže kot resnična, saj se znajdeš v ogromni instituciji, kjer se odvija veliko aktivnosti z namenom oblikovanja evropske politike: od sestankov, konferenc, srečanj, do različnih predavanj. Pri tem so stažistom vrata večinoma odprta. Seveda pa je udeležba na teh aktivnostih odvisna od delovnih nalog, ki ti jih dodeli mentor in navsezadnje od razpoložljivega časa. Delovne naloge stažistov so zelo različne in se jih le s težavo povsem opiše. Ponavadi opravljajo dela nižjih uradnikov, kar pomeni, da zbirajo informacije in dokumente, organizirajo delovne skupine, zasedanja, pripravljajo poročila, opravljajo jezikovne revizije tekstov, pišejo zapisnike s sestankov in drugo.

Velja še omeniti, da stažist za opravljanje prakse dobiva plačilo v višini 735 EUR na mesec, kar zadošča za plačilo najemnine (300 EUR ali več), prehrano in skromne aktivnosti v prostem času. **Pri praksi pa je bolj kot plačilo, pomembno to, da opravljena praksa v instituciji EU olajša pridobitev zaposlitve tako v tujini kot doma.**

Nadaljnje informacije o opravljanju prakse v Evropski komisiji so na razpolago na spletni strani:
<http://europa.eu.int/comm/stages/>

Kot že rečeno, prakso se da opravljati tudi v vseh ostalih institucijah EU. Vse informacije na to temo najdete na naslednjih spletnih straneh:

Evropski parlament

<http://www.europarl.eu.int/stages/>

Svet EU

<http://ue.eu.int/trainee/default.asp?lang=en>

Odbor regij

http://www.cor.eu.int/en/cont/cont_rec.html

Ekonomsko-socialni odbor

http://www.ces.eu.int/pages/en/acs/trainees_en.htm

Sodišče ES

<http://curia.eu.int/en/infosprat/stage.htm>

Evropsko računsko sodišče

http://www.eca.eu.int/EN/job_opportunities1.htm#st

Varuh človekovih pravic

<http://www.euro-ombudsman.eu.int/trainee/en/default.htm>

Centralna banka

<http://www.ecb.int/job/internships.htm>

Naslednja možnost kako prestopiti prag institucij EU se je odprla novembra 2002, ko je Evropski urad za izbor kadrov (EPSO) objavil **razpis za izbor pomožnega osebja, ki je bil namenjen predvsem državljanom desetih držav pristopnic**. Razpis je tako ponudil začasne zaposlitve (1100 delovnih mest) za potrebe izvedbe širitvenega procesa. Rok za prijavo je že potekel, toda zaposlovanje je še vedno v polnem teku. Kandidati v tem postopku ne opravljajo nobenih selekcijskih testov. Za izbor je potreben zgolj uspešen razgovor z morebitnim bodočim delodajalcem v eni izmed institucij (ob predhodni izpolnitvi kvalifikacijskih kriterijev). Do sedaj je na takšen način zaposlitev dobilo 11 Slovencev, v kratkem pa se bo zaposlilo še 53 Slovencev (večinoma se sklepajo pogodbe za določen čas šestih mesecev).

Vsi tisti, ki si želijo trajno zaposlitev v institucijah EU, bodo to lahko dosegli le preko razpisanega natečaja za stalno zaposlitev (pogosto se zanj uporablja fr. beseda »concours«). Samo v Evropski komisiji bo na ta način do leta 2010 dobilo zaposlitev 134 Slovencev. Postopek za prvi val zaposlovanja se je začel spomladi 2003, ko so bili objavljeni natečaji za tolmače, vodje lingvističnih oddelkov, administratorje, prevajalce in asistente. Rok za prijavo je pri vseh razpisih že potekel. Sama izvedba natečajev je predvidena za konec novembra oz. začetek decembra, ko bodo morali prijavljeni kandidati svoje znanje dokazovati v tri-stopenjskem izbirnem postopku. Zaradi boljše seznanitve kandidatov sta Upravna akademija Ministrstva za notranje zadeve in Služba Vlade RS za evropske zadeve skupaj s francoskim Centrom za evropske študije iz Strasbourga začela organizirati pripravljalne seminarje o vsebinah in metodah opravljanja preizkusa znanja (<http://www.gov.si/svez/>). Posamezni kandidati, ki bodo uspešno prestali izbirni postopek, se bodo nato uvrstili na rezervno listo, s katere bo vsaka od institucij EU izbirala ljudi glede na svoje potrebe. Prvi državljani Slovenije bodo zaposlitev v institucijah EU dobili že s 1. majem 2004, ko bo Slovenija postala polnopravna članica EU. Tisti, ki se niso uspeli prijaviti na razpisane natečaje v prvem valu, bodo morali počakati na **drugi val zaposlovanja, ki se bo začel naslednje leto**. Prijava pa bo tako kot v preteklosti možna le preko spletne strani EPSO (<http://europa.eu.int/epsa>), kjer so na voljo tudi posamezni razpisni pogoji in druge koristne informacije o izbirnem postopku.

O avtorjih prispevkov:

Tadeja Brenčič, dipl. pravnica. – PricewaterhouseCoopers